

Vertikal meditation

EN SCHWEIZISK BERGSHYTTA MITT I BRITISH COLUMBIAS MEST AVLÄGSNA BERGSTRAKTER ÄR DEN PERFEKTA PLATSEN ATT UPPLEVA TOPPTURENS YIN OCH YANG - DEN FINA BALANSEN MELLAN SMÄRTA OCH NÖJE. VÅR MÄSTARE HETER RUEDI BEGLINGER, EN LITEN SKINNTORR MAN MED LUSTIGT HÅR OCH ENORMA LÅR. ►►

AV **KALLE GRAHN**

Ruedi har själv gett namn åt topparna och glaciärerna i området.

Ruedi Beglinger har guidat 5 000 dagar på skidor och går varje säsong 330 000 höjdmeter på stighudar.

Selkirk Mountain Experience har ensamrätt att verka inom ett område som är fyra gånger så stort som Nordamerikas största skidområde, Whistler. Helikopterskidåkning är inte tillåten i området.

Trots att benmusklerna brinner och skriker "Nej - inte ett steg till" befinner sig hjärnan i något slags euforiskt tillstånd. Det är vackert, oerhört vackert, och äkta. Snön omkring oss är absolut orörd och så nära skidfilmssnö som man kommer i verkligheten. Vildmarkskänslan är total, närmast monumental; vi har fjorton större glaciärer och ett trettiotal 3 000-meterstoppar helt för oss själva. Hela området är fyra gånger större än skidområdet Whistler som är Nordamerikas största. Där rör sig dagligen 50 000 gäster - vi är 16 stycken. Varje vinter faller här upp emot 30 meter snö. Vi befinner oss i bergskedjan Selkirks mitt i British Columbia i västra Kanada. Vi är här för drömmen om världens bästa topptursskidåkning och vi får den.

TRÖTT PÅ ATT SITTA BARNVAKT

Det var schweizaren Ruedi Beglinger som tog topptursskidåkningen till Kanada. Ingen trodde på hans idé om att bygga en stuga efter schweizisk förebild i den kanadensiska vildmarken och att sedan ta betalt av gäster som till råga på allt skulle gå för egen maskin. Det var 1985 när heliski redan hade fått ett stadigt fotfäste. Men det visade sig att det fanns en stor grupp människor därute som värdesatte tystnaden och den upplevelse som man bara kan få genom att gå själv. Begreppet "earn your turns", vilket på svenska betyder ungefär "förtjäna dina svängar", blev synonymt med topptursskidåkning och en motreaktion på helikopterskidåkningen.

Den lille schweizaren med smak för berg invandrade till Kanada och hamnade i Winnipeg av alla ställen, mitt på prärien utan så mycket som en kulle i sikte. Efter två dagar sa han upp sig från jobbet som mekaniker och försvann till bergen i väster, där han började arbeta som bergsguide med heliski på vintrarna och klättring på somrarna. Men det saknades något, jobbet som heliskiguide gav inte det där lilla extra, upplevelsen kom i skymundan bland vrålande motorer och speciella gäster. Han jämför jobbet som heliskiguide med att sitta barnvakt åt några ovanligt tjuriga och bortskämda ungar, och menar att det i stor utsträckning är rika med ingen eller lite kontakt med det vanliga samhället som åker heliski.

Ruedi började kolla upp möjligheterna att starta upp en verksamhet där upplevelsen skulle vara det centrala och efter många turer i både byråkratin och vildmarken fick han tillstånd att starta upp verksamheten och bygga sin lodge, Durrand Glacier Chalet. Området skulle ha ett antal egenskaper: det skulle erbjuda alpin terräng med klättring, glaciärer, skogsskidåkning och framförallt ligga avskilt från alla heliskioperatörer i regionen. Platsen han fann ligger ett antal mil rakt norr om staden Revelstoke. Här saknade bergen namn och ingen hade utforskat var glaciärerna tog sin början. Ruedi har själv gett namn åt topparna och glaciärerna i området. Just vid trädgränsen på knappt 2 000 meters höjd ligger idag stugan han byggt med sina egna händer. Man kan spänna på sig skidorna på verandan utanför huset och åka brant genom skogen nästan 1 000 höjdmeter rakt ner i fallinjen eller vända skidorna åt andra hållet och via glaciärerna nå någon av områ-

Över avsatser, mellan trädstammar och genom gläntor. Skogsskidåkningen inbjuder till lek där den enda begränsningen är hur många gånger man orkar gå tillbaka upp till lodgen igen.

BRA att veta

SÄSONG

Slutet av december till och med april.

FÖRBEREDELSE

Du förväntas vara förberedd när du kommer hit. Kom till Kanada två dagar tidigare, åk till någon anläggning och sov bort din jetlag. Du bör klara av att gå sju timmar och runt 2 000 höjdmeter med sju kilo på ryggen varje dag en vecka i sträck. Det är inte riktigt lika avancerat som det låter utan något som de flesta klarar bara man mentalt ställer in sig på det.

BESÖKAREN

Den genomsnittlige besökaren är runt 40 år och 80 procent är män. Gästerna kommer från USA, Kanada och Europa.

Durrand Glacier Chalet som Ruedi byggt med sina egna händer ligger på 2 000 meters höjd vackert beläget vid trädgränsen.

dets alla 3 000-meterstoppar. Över lodgen vakar Dave, den tama korpen.

Några år senare byggdes även en mindre stuga sju kilometer från huvudlodgen för att möjliggöra turer mellan stugorna och i det nya området. Den nya stugan, Moloch Hut, ligger i ett högalpint område med 1 000 meters höga väggar och hit tar Ruedi också klättermästare på sommarhalvåret.

Engagemanget förändrade naturligtvis livet för Ruedi och hans fru *Nicoline*. Idag lever de här uppe sju månader om året, tillsammans med sina två barn *Charlotte* och *Florine*. Undervisningen får barnen på plats av lärare som flygs in tillsammans med gästerna. Privatliv och jobb är oskiljbart och barnen hjälper till i köket och serverar gästerna.

VERTIKAL MEDITATION

En typisk dag börjar tidigt, med frukost före sju och stighudarna på utanför lodgen klockan åtta. Sen blir det topptursåkning med Ruedi i täten i sex till sju timmar med bara några kortare raster. Efter någon dag befinner man sig i något slags meditativt tillstånd, benen går av sig själva och varje gång stighudarna åker av eller på så passar man på att dricka lite och stoppa något i munnen. Efter runt 2 000 höjdmeter uppför och lika mycket utför, är man tillbaka på lodgen och sätter sig vid ett dukat bord med lite smårätter. En tre-rätters middag serveras sedan vid sju näret och efter det börjar folk dra sig tillbaka. Vardagen reduceras till

National Geographic menar att detta är ett av världens 25 bästa äventyr.

arbete eller nöje om man så vill, mat och sömn. Något som får en att må riktigt bra.

Ett vanligt sätt att beskriva en plats är att citera vad andra tycker. Den listan kan göras lång för den lilla oansenliga hyttan i bergen. National Geographic menar att detta är ett av världens 25 bästa äventyr. Tidningen GQ kallar området ett av de tio största äventyren i modern tid. Amerikanska Outside har utnämnt lodgen till ett av världens tretton mest unika boenden. Och ett 50-tal reportage har skrivits om stället i världens outdoor-magasin.

INTELLIGENT FYSFENOMEN

Men jag slutar inte imponeras av området i och med det och mest imponerad är jag av den lille schweizaren själv. Ruedi pratar mycket om flyktiga ord som passion, respekt, upplevelse och livsfilosofi. Men det finns mer där bakom och min förutfattade bild av proportionerna mellan hjärna och muskler får stryka på foten. Ruedi är sällsynt allmänbildad. Något som han själv →

Ruedi spårar allt med en hastighet av 400 - 500 höjdmeter i timmen, hänger du med i en hel vecka kan du känna dig ganska nöjd.

PRIS

En vecka med mat, transporter (från Revelstoke), guide och boende kostar 13 000 kronor. Som mest tar man emot 18 gäster per vecka och det gäller att vara ute i tid med bokningen.

RESA

Flyg till Calgary eller Vancouver och cirka en dags resa med buss eller hyrbil till Revelstoke.

UTRUSTNING

All utrustning finns att hyra men måste bokas. Lavinsäkerhetsutrustning ingår. Det är framförallt alpin turutrustning som gäller, men även telemarksutrustning fungerar bra. Skidorna bör vara minst 80 millimeter i midjan.

Det är näst intill omöjligt att slå sig i den mjuka snön. Men åker du omkull infinner sig en annan typ av smärta: simövningar som slutar i mjölksyra.

... det var just här en av de största lavinolyckorna i Kanada på senare år inträffade ...

menar har sin förklaring i över trettio års guidning av olika människor. En vecka får han lära sig allt om inflation och räntor av en nationalekonom och nästa vecka är det litteratur från någon tysk professor.

– Man absorberar bergens verkliga skönhet genom att gå, det är något man aldrig kan uppleva med helikopter. Dessutom blir det gott om tid över till att prata, säger Ruedi.

Trots det kan man inte bli annat än imponerad av den lille mannens fysik. De senaste femton åren har han varje säsong gått en miljon fot på stighudar. Det är ungefär 330 000 höjdmeter, eller 330 gånger från Åre by till toppen av Åreskutan! Han tycks vara fullständigt immun mot trötthet, men menar själv att det mer handlar om att lära sig hantera sin trötthet och känna sig själv.

Jag gör ett överslag i huvudet och konstaterar att han med en hastighet av 400 höjdmeter i timmen befinner sig under gång uppför i runda slänga 800 timmar, vilket är det samma som en månad, dag som natt.

Jag frågar Ruedi vad han egentligen tänker på all den tid som han går:

– Säkerhet och snön, svarar han utan att tveka och sen ler han. Det blir ju lite tid över att tänka på annat också, som en god bok eller nya projekt.

Själv pluggar jag in Ipoden och hinner på en vecka lyssna igenom hela Radioteaterns dramatisering av Sagan om Ringen. Med *Ernst Günther* som Lavskägges mullrande stämma. Och apropå lav. När snön faller som mest, och det är direkt olämpligt att vistas på toppar och glaciärer, serverar skogen trolsk åkning mellan granar och lärkträd med dinglande ridåer av skägglav. Träden ger kontrast i dåligt ljus och här samlas enorma mängder snö. Jag tar Simborgarmärket och Baddaren flera gånger om. Det mest ekonomiska åksättet är utan tvekan att låta bli att köra omkull. Annars hamnar man i en hopplös kamp med fåktande armar. Inte sällan åker vi i riktigt brant terräng och laviner är, på grund av förutsättningarna, naturligtvis inte ovanliga.

DÖDA I LAVIN

Ruedi känner sina marker och stannar ständigt upp och kontrollerar snön och dokumenterar sina iakttagelser. Han imponerar på gruppen och visar på kompetens utöver det vanliga när vi passerar ett område och han meddelar att just där vi nu befinner oss kommer snön att släppa i ett tio centimeter tjockt lager när vi passerar igen om två timmar. Och mycket riktigt: Två timmar senare passerar vi platsen. Ruedi trycker ifrån med ena skidan och ett tio centimeter tjockt lager glider iväg nerför berget. Vi åker brant, i mycket snö och varierande temperaturer men jag har sällan upplevt en liknande trygghet som den Ruedi inger. Ändå vet jag att det var just här en av de största lavinolyckorna i Kanada på senare år inträffade och guiden var Ruedi.

Det var den 20 januari 2003 som sju personer dog på Mount Tumbledown tvärs över dalgången från lodgen. En av de omkomna var den professionella snowboardåkaren och topptursentusiasten *Craig Kelly*. →

Järnkoll på snö och laviner är en del av vardagen för Ruedi med ständiga observationer som sedan antecknas och slutligen analyseras i datorn.

Nicoline Ruedis fru hänger med ut på tur när möjligheten ges. Hon kan välja de bästa dagarna.

Varje dag avslutas med en trerätters middag, ofta med schweiziska inslag.

KLIMAT

Solen värmer redan i januari och det är lössnö ända in i april. Temperaturen i februari ligger runt -15 °C på natten och cirka -5 °C på dagen.

MER INFORMATION

Ruedi Beglingers företag heter Selkirk Mountain Experience, www.selkirkexperience.com.

Idag finns ett 30-tal liknande lodger i British Columbia. Mer information på Backcountry lodges of BC, www.backcountrylodgesofbc.com.

Torbjörn Persson njuter av den bästa turåkningen i världen.

Två grupper med två guider, Ruedi i täten av den första, är på väg uppför på vad som bedöms som superstabila förhållanden när marken delar sig under den första gruppen. Tretton personer begravs mer eller mindre och flera räddas under de kaotiska första minuterna som följer på olyckan. Räddningsarbetet är välorganiserat och samtliga har rätt utrustning men enorma mängder snö och en fem meter hög brottkant innebär döden för sju personer.

– Säkerhet i bergen är som säkerhet på havet, det existerar inte, säger Ruedi.

Jag frågar om han skulle gjort något annorlunda om han fick göra om den dagen.

– Nej det tror jag inte, svarar han uppriktigt och spänner sina isblå ögon i mig. Jag hade alla korten på hand och kände alla förutsättningar. Jag hade dessutom den historik av väder och nederbörd som jag för. Jag hade satsat pengar på att inget skulle hända.

Ändå skedde det.

Undersökningen som följde visade samma sak, det skulle inte släppa. Undersökningsteamet kunde inte ens provocera fram en lavin. Man hade helt enkelt en otrolig otur och trampade på en triggerpunkt, en punkt där spänningarna i snön samverkade och skapade förutsättningar för något som ingen kunde förutsäga.

Jag frågar om lavinen skapade några nya rutiner.

– Nej, svarar han, möjligen mer ordning på det statistiska material som vi samlar varje dag.

När olyckan inträffande hade Ruedi guidat över 4 000 dagar på skidor. När man utsätter sig för något tillräckligt länge hinner till slut tiden ikapp. Varken före eller efter har Ruedi varit inblandad i en lavinolycka.

SCHWEIZISK KVALITET

Om det mesta är positivt är det nog i regel Ruedi folk irriterar sig på, om de irriterar sig på något. Han ställer krav och det är ingen eftergiven svensk guidning som gäller här. Är du sen får du helt sonika springa ikapp. Han gör redan från första dagen klart att detta inte handlar om att sitta barnvakt, det här är något helt annat än heliski. Han observerar och korrigerar teknik och utrustning med huvudsyfte att allt ska flyta

så smidigt som möjligt. De första dagarna kan te sig skrämmande lika en militärmanöver, men stilen vinner i längden och sett i backspegeln åker alla härifrån med nya erfarenheter och kunskaper. Enda gången Ruedi säger sig ha svurit åt någon var när han tvingades bära en enorm sminkväska på Haute Routen mellan Chamonix och Zermatt.

En vecka hos Ruedi och Noline i bergen är en upplevelse som förändrar. Det har förändrat mitt sätt att se på topptursskidåkning, där så mycket mer är möjligt än jag tidigare anat. Förutsatt att man håller lite disciplin och klarar av att bita ihop en aning. Jag har också fått mig en tankeställare om hur man kan välja att leva. Det är naturligtvis ingen dans på rosor att bo i en liten stuga med vilt främmande människor omkring sig dygnet runt. Men besökarna kommer åter och åter och blir till slut vänner och familjen lever nära tillsammans på ett sätt som få har möjlighet till idag.

Vi har inte behövt korsa ett enda skidspår och har varje dag kommit hem till en varm stuga med kall öl och nybakat.

På en vecka har vi bestigit fjorton alpina toppar, klättrat 13 000 höjdmeter över glaciärer, snöbryggor, i turkosblå isfall och genom örörd snö. Vi har inte behövt korsa ett enda skidspår och har varje dag kommit hem till en varm stuga med kall öl och nybakat.

Vi är färdiga i dubbel bemärkelse. Nya gäster landar med helikoptern som ska ta oss tillbaka till civilisationen. De skrävlar och pratar högt. De vet ännu inte vad som väntar. Dom kommer att lära sig ödmjukhet. Vi som vet blinkar till varandra och ler i samförstånd.

När jag skakar hand med Ruedi och frågar vad han gör om tio år är svaret lika förutsägbart som julaftonens Ferdinand. Som ett schweiziskt kvalitetsur går Ruedi garanterat vidare och vidare.